

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De collatione spirituali. Cap. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

De collatione spirituali.

CAPVT IV.

Mos collationum spiritualium, quibus media ad vincendam aliquam tētionem, vel propternendum vitium, vel assequendam virtutē, inquitimus, ac modum inter nos studiosē sanctēque viuendi conferimus, tam antiquus est, vt ab ipsis Sanctis Apostolis sumptis approbationis exordium. Paulus enim ad Galatas scribens, sic ait: Ascendi autem secundum reuelationem, & contuli cum illis (nimirum cum Apostolis) Euangelium, quod prādicō in gentibus, ne forte in vanum currem aut cucurrissem.] Nō ascendit ille ad discendum Euangelium, quod antea ab ipso Christo immediatē didicerat. Vnde prāmiserat: [Notū enim vobis facio, fratres, Euangelium, quod euangelizatum est à me, quia non est secundum hominem, neque enim ego ab homine accepi illud, neque didici, sed per reuelationem Iesu Christi.] Sed ascendit conferre Euangeliū, nam collatio æqualium est, qua de proposita quæstione singuli exponunt, quid sentiant, vt dum in eodem sensu conueniunt, se magis ad bonum sectandum, & malum fugiendum, accendant. Hęc igitur Pauli & aliorum Apostolorum collatio, in eum scopum à doctore gentium ordinata est, non vt aliquid noui disceret, sed ne in vanum curret, aut cucurrisset, id est, sine fructu apud homines laborasset. Fidelibus enim suspecta esset eius doctrina, & meritò, si doctrina aliorū Ecclesię procerū dissentiret. Hinc autem vsus inoleuit inter spirituales viros, vt aliquando loco exhortationis collationem instituerent, qua vno interrogante, & aliis ad interrogationem respondentibus, & Prælato quod sentiendū est discernente, vniuersi in bono erudiantur, & ad omnem perfectionem excitentur.

Fuisse verò apud illos religiosos antiquos frequentissimum collationum vsū, ex Ioannis Cassiani insignibus collationibus constat, quæ non solum facundia illius obseruantissimi Eremitæ mentes legentiū mirificè delectant & mouent, sed & omnem spiritus doctrinam continent. Formulā collationis instruendæ apud eundem Cassianū inuenio, quam ad vilitatem eorum, qui in similibus collationibus spiritualibus assueti non sunt, non cunctabor scribere. Ita ergo ille collationem quandā tempore Beati Antonij habitam narrat: Memini igitur quondam in annis adhuc pueritię constitutus, in partibus Thebaidis, vbi Beatus Antonius morabatur, seniores ad eū perfectionis quærendæ gratia conuenisse. Cūque à vespertinis horis vsque ad lucem fuisset protracta collatio, circa quæstionem hanc maximum noctis spatium consumpsisse. Nam diutissimè quærebatur, Quanam virtus vel obseruantia monachum possit à diaboli laqueis, ac deceptionibus custodire semper illæsum, vel certè recto tramite, firmoque gressu ad perfectionis culmē euehere. Cūque pro captu mentis suæ proferret vnusquisque sententiam, & alij quidem hoc in ieiuniorum vigiliarumque studio collocarent, quòd his videlicet extenuata mens, ac puritatem cordis & corporis assequuta, Deo facilius vniueretur: alij, in contemptu vniuersarum rerum, quibus si penitus mens nudaretur, tanquam nullis deinceps retinētibus laqueis, ad Deum expeditior perueniret: alij, anachoretum necessarium, id est remotionem, & eremi secreta censerent, in qua commanens quis familiarius interpellare Deum, etique possit peculiarius inharere: Nonnulli sectanda charitatis, id est huma-

nitatis, studia definirent, eo quòd his regna cælorum daturum se Dominus in Euangelio, velut specialius reprobaret, dicens: Venite benedicti Patris mei, possidere paratum vobis regnum à constitutione mundi; esurui enim, & dedistis mihi manducare; sitiui, & dedistis mihi bibere.] & cetera. Cūque in hunc modum diuersis virtutibus aditum certiorē ad Deum parari posse discernent, essetque noctis maximum tempus hac inquisitione consumptum, intulit demum Beatus Antonius, Omnia quidem hæc, quæ dixistis, necessaria sunt sitientibus Deum, atque ad eum cupientibus peruenire, sed his principalem tribuere gratiam, nequaquam nos innumeri multorum casus & experientia permittunt, & cetera.

Hęc est forma collationis, cui non solum magnus Antonius adfuit, verum & illam maximè commendauit. Nam Athanasius quandam eiusdem sanctissimi patris exhortationem habitam ad fratres commemorans, ab his verbis illum exordiū desumpsisse ait: Ad omnē quidem mandatorū disciplinam Scripturas posse sufficere, sed & hoc optimum fore, si mutuis inuicem fratres sermonibus consolarentur. Et vos ergo, inquit, vt patri referere, quæ nos, & ego quæ per longam ætatem consequutus sum, quasi filiis indicabo.] Multa alia sunt in Sanctorum historia Theodoretis, & in Dorothei doctrinis, & in Palladij Lausiacæ, ex quibus hunc vsū collationum spiritualium apud veteres religiosos vixisse conspicitur. Nec prætereundum est, quòd de illo scribit Basilus in hunc modum: Operæpretium est autem si stas interdum quibusdam temporibus, certisque locis concessus celebretur eorum, qui fratrum conuenibus præsent, in quibus videlicet, cum de rebus iis, quæ sibi præter rationem acciderint, tum de difficultatibus etiam ad tractandum naturis, aut moribus, & quomodo in singulis moderandis se gesserint, vicissim inter se cōmunicent & conferant: quò videlicet si aliquid aliquando minis rectè ab aliquo factum fuerit, id adhibita locuplete multorum sententia, maiore cum autoritate, quod in medium adductum est, quale sit iudicetur. Contraque, si quid rectè gestum, multorum similiter testimonio comprobetur.] Sic ille. Hic ergo vsus à Sanctis antiquis commendatus, non esset à recentioribus deserendus, vt ex eo copiosum fructum, sicut & illi colligerent. Si enim scientiæ mutua condiscipulorum collatione discuntur, si res ad gubernationem, & ad negotia bellica pertinentes, collatione tractantur, cur res spiritus & salutis nostræ non conferemus, vt inde quid faciendum & quid fugiendum sit, auditis aliorum sententiis, cognoscamus? Salus, inquit Salomon, vbi multa consilia.] vel, vt habent Hebræi, in multitudine consultorum. Multos igitur eiusdem propositi & vocationis audire debemus, vt eorum experientia ad salutem nos doceat, & de his quæ sola industria propria consequi non valet, ipsorum sermo exhortatorius erudiat.

Si ergo alicubi vsū harum spiritualium collationum inuenieris, eis adesse, & fructum eruditionis percipisse non pigeat. Et sicut seniores & principes Iudæorum conferebant adinuicem, quomodo Christifideliū memoriam deleterent, & Apostolos perderent: ita & tu cum viris spiritualibus confer, quomodo Christum sequaris, & Apostolos imiteris. Aliquando defectum tuum simpliciter pande, & remedium, verbi gratia, ad ariditatem & distractionem orationis, quam patris, ad vincendam iram, ad continendum sanctis cogitationibus cor, & ad alia huiusmodi, humiliter quære, & fratres tuos super his, quæ aut repellere aut habere cupis, interroga. Sermo enim dicebatur

Gal. 1. 2.

Galat. 1. 11. 12.

Cass. coll. 2. 6. 12.

Mat. 25.

Athanas. in vita Anst.

Basil. lib. regu. su- sūm disp. 6. 54.

Pro mt. 14.

Ab. 4. 15.

2. Regum 10. 18.

in veteri proverbio : Qui interrogant, interrogent in Abela.] & sic proficiebant. Abela interpretatur locus consilij. Quis autem locus ad capiendum consilium aut aprior, aut illustrior religiosorum cōsēssu, in quo singuli loquuntur, non tam quæ legerunt, aut audierunt, quàm quæ experimento didicerunt, & oratione à magistro veritatis impetrarūt: Ibi ergo non dubites interrogare, vbi sine fūco veritas discitur, vbi sine respectu alicuius perfectē veritas edocetur, vbi astus Dæmonis, & misericordia Dei aprissimē propalatur. Situ interrogatus fueris, habeat caput responsum tuum:] Summatim dicas & paucis, ac simplicibus verbis tuam sententiam absolvas, eaque in medium proferas, non tam quæ legisti, quàm quæ actione aduersus vitia pugnando, aut virtutes quærendo comparasti. Si nec interrogos, nec respondeas, humiliter cum desiderio discendi loquentes audi, etiamsi indoctiores, aut rudiores, aut planē idiotæ videantur, quoniam sapissimē diuina[sapientia aperit os mutorum, & linguas infantium facit disertas.] Et ab ore istorum non semel, nec sine admiratione accipies, quod literatus non protulit : quia volumina aliorum tantum legit, & perfectē operari hæcenus ignorauit.

Ecclesi. 32. 11.

Sap. 10. 21.

De retinendis propriæ despicientiæ signis.
CAPVT V.

SVNT etiam in familiis religiosis introducta quædam humilitatis, & despicientiæ propriæ, ac compunctionis exercitia, quibus spirituales viri cum in vnum conueniunt, se mutuo ædificant, & ad virtutis desiderium accendunt, vt si dum congregatio ad mensam recumbit, quidam ex religiosis culpas suas, quæ nihil offensionis & multum ædificationis habent, publicè fateantur, si prostrati, aliorum pedes exosculentur, si humi sedentes, more seruorum, & non cum aliis pane vescantur; vel si alia similia faciant, quæ serui inuenit, humilitas probauit, & victoriæ passionum desiderium introduxit. Harum mortificationum (sic enim vocantur) vel humiliationum vsus non est nouus, immò ex gestis ipsius magistri humilitatis assumptus. Ipse namque surrexit à mensa, & discipulorum sedentium pedes lauit, lotos linteo terxit, & iam à se mundatis (vt est credibile) oscula fixit. Quin & Magdalena conuiuium, in quo Dominus epulabatur, ingressa, pedes eius osculata est; nec, si Domino gratum existimasset, aliorum recumbentium pedes osculari erubesceret. Plenæ sunt Sanctorum historiæ similibus humilitatis exemplis, quibus sancti viri aliorum pedibus figebant oscula, & se coram aliis peccatores dicebant, & se stultos & emotæ mentis simulabant, aliæque non ad fastum, sed ad augmentum meritorum, & ad ædificationem fratrum assumebant humilitatis insignia. Quæ aliquando sponte, nonnunquam verò iussu Prælati exercebantur, vt ex Climaco (vnum enim exemplum proferamus in medium) licet colligere. Cum ad mensam, inquit, aliquando consedissemus, summus ille magister inclinans suum sanctum os ad aurem meam, Vis, inquit, tibi ostendam in extrema profundaque canitie diuinum sensum atque prudentiam? Cumque id summis precibus orarem, aduocat ex proxima mensa, quendam Laurentium nomine, qui quadraginta ferè octo annos in Monasterio degerat, sedensque erat Sacratij Presbyter. Qui cum venisset, atque Abbati genibus flexis staret, ab illo quidem benedicitur. Sed cum surrexisset, nihil illi penitus dixit, sed sic ante mensam sine cibo stare permisit.

Joan. 13.

Luce 7. 38.

Climac. de obed. grad. 4.

A Erat autem tunc prandij initium. Itaque prolixam horam, & fortasse duas immobilis stetit, ad eò vt ipse quoque erubescerem, neque enim in illius faciem intueri præ verecundia possem. Erat enim canus totus, octogesimoque iam agebat ætatis annum. Mansit autem sine responso vltimo vsque ad refectionis finem. A qua cum surgeremus, mittitur iam à sancto illo, vt memorato Isidoro diceret trigesimo noni Psalmi initium.] Hæc ille. Qui & supra in eodem gradu, de publica apud fratres manifestatione culparum, pluribus disserit, vt intelligamus, nihil ad virorum spiritualium feruorem nunc in familiis religiosis fuisse introductum, quod non autoritate antiquitatis firmetur. Nos autem nolumus nunc eam publicam culparum grauiorem manifestationem suadere, quam Climacus narrat, sed ex ea colligimus, quàm vtile & humilitatis plenum sit, leuiiores culpas coram fratribus fateri, & ex spiritu compunctionis, nos peccatores & habitus religionis indignos accusare.

B

Quare si tu, ò vir Dei, eam religionem profitearis, in qua hæc necdum obliuioni tradita sunt, impense rogo ne eadem excidere tua negligentia permittas, sed (quod ad te attinet) integra & inuiolata custodias, & non tam verbo quàm opere alios fratres ea in magno pretio habere doceas. Si iuuenis es, sæpe in his te exerceas: si senex & plenus dierum ac meritorum, aliquando eadem præstare non desinas. Nam licet hæc parua sint, non parum valent, nec exiguum ex illis fructum colliges. His enim pro quotidianis negligentis satisfacimus, nos humilitatis operibus exornamus, ad feruorem & deuotionem excitamus, & tepidiores, ista aspicientes, ad imitationem accendimus. Et beatus ille, qui columbæ simplicitatem induit, qui se minimis ad proficiendum indigere cogitat, & qui prima illa mortificationis opera à primis illis patribus introducta vitæ suæ sanctitate conseruat. Iam initia religionis nostræ elapsa sunt, fateor: iam instant alia tempora, assentior: sed illa tempora instant, in quibus oportet, si zelum Dei habemus, ea summis conatibus tenere, quæ à patribus nostris didicimus, ne ab amore perfectionis excidamus.

C

Ad hoc mortificationum genus pertinent vilia & abiecta feruitia, à quibus nullus bonus religiosus se debet eximere. Qualia sunt, domum euerrere, patellas mundare, fratribus ad mensam sedentibus ministrare, & alia huiusmodi ministeria humilitatis obire. Ille enim qui omnium est Dominus, dixit: Qui maior est in vobis, fiat sicut minor: & qui præcessor est, sicut ministrator.] Nec solùm verbo docuit, sed & exemplo ad id præstadium incitauit. [Nam & ego, inquit, in medio vestrum sum, sicut qui ministrat.] Basilius hoc documentum à religiosis esse seruandum grauissimis verbis ostendit, & utilitatem eius exposuit. Ille sic ait: Atque etiam intelligendum illud est, debere pietatis cultorem viliora etiam munera magno cum studio, magnaque cum animi alacritate suscipere, scientem nihil minutum esse, quod Dei causa fiat, sed grande & spirituale, quod cælum nobis & præmia cælestia conciliat. Quamobrem licet communibus vilitatibus inseruentia sarcinaria sequi iumenta oporteat, reculare tamen non debet. Siquidem venire in mentem Apostolorum debet, quàm alacriter illi Domino paruerunt, quando illis mandauit, vt ad se pullum adducerent; cogitaréque, & illos quoque, quorum causa iumentorum curam suscipiat, fratres Domini esse, & tributâ ipsis beneuolentiâ, studiûmque; in ipsum Saluatorè redundare, qui dixit: Quatenus fecistis vni de his fratribus meis minimis, mihi fecistis.] Quòd si sua facit, quæ minimorū

Luce 22. 26.

Bas. c. 8. mon. c. 24.

Matt. 25. 40.